

‘Leren van docenten, onderzoekers en ondernemers’

Over twintig jaar gebeurt leren in een community-achtige omgeving, waarbij studenten en leerlingen opgeleid worden door “kenniswerkers”. Want de docent is dan ook onderzoeker, ondernemer of zelfs alledrie tegelijk. Dat voorspelt George Beers, tot februari directeur van de Groene Kennis Coöperatie (GKC). Dit toekomstbeeld ziet hij als logisch voortvloeisel uit de steeds intensievere samenwerking tussen onderwijs, onderzoek en bedrijfsleven.

Zes jaar lang heeft Beers zich hard gemaakt voor die samenwerking, de belangrijkste opdracht van de Groene Kennis Coöperatie. De organisatie startte officieel in 2005 als reactie van het ministerie van LNV op de politieke discussie om het groene onderwijs over te hevelen naar het ministerie van OC&W. Want waarom is er een aparte positie voor dit onderwijs nodig? Het standpunt van LNV is bekend: het groene onderwijs is essentieel voor de uitvoering en ondersteuning van haar beleid. Om dit zichtbaar te maken, ontstond het plan voor een kennisplatform waaraan alle groene onderwijs- en onderzoeksinstituten meedoen.

>> Wat moest dit platform gaan doen?

‘De eerste opdracht was om de financiering van het groene onderwijs inzichtelijker te maken. De kritiek van buiten luidde immers dat groene scholen meer geld ontvangen dan “gewone” scholen! Dat gaf scheve ogen. Het GKC stelde voor de groene opleidingen op dezelfde manier als de andere opleidingen te gaan financieren. De resterende middelen, de “groene plus” van jaarlijks circa 60 miljoen euro, zouden de groene scholen specifiek gaan inzetten om het groene kennissysteem veel beter te verbinden met de beroepspraktijk en de rest van de maatschappij. Het was een zoektocht naar een veel bredere samenwerking dan de gebruikelijke stages en afstudeerprojecten.’

>> Waar leidde de zoektocht naartoe?

‘Het idee ontstond programma’s op te zetten rondom een aantal thema’s, waarbij vmbo, mbo, hbo en Wageningen UR (onderwijs en onderzoek) zouden gaan samenwerken aan maatschappelijke vraagstukken. Daarbij zou ook altijd de praktijk betrokken worden om een goede kennisdoorstroming te krijgen. Met praktijk bedoel ik zowel boeren of ambtenaren maar ook bijvoorbeeld kinderen van basisscholen of de voedingsindustrie.

GKC organiseerde de eerste ontmoeting tussen onderzoekers en onderwijsmensen. We vroegen groepjes te vormen en programma-

ideeën te formuleren. Zo zijn in 2006 de eerste acht programma’s rondom maatschappelijke onderwerpen ontstaan, zoals tuinbouw, gewasbescherming, melkveehouderij, ondernemerschap en biologische landbouw. LNV had echter aanvullende wensen, zoals een programma dierenwelzijn. De samenwerking in dit thema konden we relatief gemakkelijk organiseren via de lector dierenwelzijn bij Van Hall Larenstein die tevens onderzoeker is bij Wageningen UR.’

>> Met de formulering van de programma’s is er toch nog geen samenwerking met het bedrijfsleven en de maatschappij?

‘We hebben aanvankelijk bedrijven en maatschappelijke organisaties gevraagd om mee te doen. Het ging om – liefst nieuwe – samenwerkingsvormen tussen praktijk en onderwijs die leiden tot kennisuitwisseling. De vraagstelling moest van buiten de school komen. Het bedrijfsleven meldde zich na een tijdje ook vanzelf, toen ze de voordelen van samenwerking met het onderwijs zag. Zo is de samenwerking van groen onderwijs met bijvoorbeeld de Melkvee Academie, Platform Agrologistiek en Food and Nutrition Delta ontstaan. En op verzoek van het consortium van grote agribusiness-bedrijven in Nederland, platform Ondernemerschap, doen we nu aan ondernemerschapsbevordering van hun leveranciers: de agrariërs. Het onderwijs en onderzoek pakken dit gezamenlijk op.’

>> De werkwijze om partijen aan elkaar te verbinden vindt u dus succesvol. Hoe loopt de samenwerking met Wageningen UR?

‘Eerst was Wageningen UR wat terughoudend om met het groene onderwijs samen te werken. Met name de aoc-wereld kenden ze nauwelijks. Ook het belang van samenwerking tussen onderwijs en onderzoek was niet iedereen duidelijk. Het was lastig om de juiste personen bij elkaar te krijgen. Dat is nu echt anders. Kijk maar naar het succesvolle Wageningen UR Knowledge Sharing (WURKS), dat speciaal is opgezet om Wageningse kennis naar het overige groene

onderwijs te brengen. Voor docenten zijn er nascholingscursussen en voor studenten summerschools. Een geslaagd project is bijvoorbeeld de gezamenlijke praktijkklas voor mbo-leerlingen varkenshouderij bij proefbedrijf Sterksel (zie pag. 10).

Heel belangrijk is www.groen.kennisnet.nl voor docenten, leerlingen, bedrijven, burgers, beleidsmakers en basisscholen. Het is een krachtig strategisch concept om de Wageningse kennis maximaal te ontsluiten. 20.000 mbo'ers maken er al dagelijks gebruik van. Ze vinden er informatie, vrijwel al hun lesmateriaal en toetsen. Wikiwijs, die zoiets voor het totale onderwijs moet realiseren, is zeer onder de indruk. Wat zij willen bestaat al én is operationeel! Een samenwerking tussen Wikiwijs en Groen Kennisnet wordt nu opgezet.'

>> Hoe bereikt GKC dit allemaal? Het is toch maar een kleine club?

'Dat is zeker zo. GKC bestaat uit vijf mensen (vier fte) en iedereen werkt op detachingsbasis. Maar dagelijks zijn er vele honderden mensen in het onderwijs, onderzoek, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties bezig met de programma's en projecten. Wat GKC voornamelijk doet, is partijen bij elkaar brengen. En zelfs dat hoeft niet eens altijd meer. Je ziet ook buiten ons om allerlei samen-

werkingsverbanden ontstaan. Prima als kennis- en onderwijsinstellingen rechtstreeks willen dealen met bijvoorbeeld Friesland Campina. Precies zoals het bedoeld is.'

>> GKC staat op de rails. Zijn er nog uitdagingen?

'Wat mij onvoldoende is gelukt, is om het vmbo bij de GKC-programma's te betrekken. Een uitdaging voor mijn opvolgster Gerlinde van Vilsteren. Een aandachtspunt is ook hoe een opgezette samenwerking na afronding van een project – en dus stopzetting van de financiering – kan doorgaan. Positief is dat GKC scherper gaat selecteren in de bedrijven en regio's die mee willen doen. Dat moet wel, want er kloppen te veel partijen aan. Dat geeft de luxe te kiezen uit partijen die ambities voor innovatie hebben. Wat ik zelf belangrijk vindt is dat er een structuur komt voor doorlopende leerlijnen, een leven lang leren en dus ook maatwerkonderwijs. De scholen moeten het doen, maar GKC kan helpen bij het maken van een gezamenlijke aanpak.'

>> Wat is uw ideaalbeeld van het groen onderwijs over twintig jaar?

'Het beroepsonderwijs is dan onderdeel van een integraal kennisstelsel, waarbij geen echt onderscheid meer bestaat tussen docent, onderzoeker en ondernemer. Degenen die onderwijs geven zijn tegelijk onderzoeker, hebben eerder onderzoekservaring opgedaan of zitten in het bedrijfsleven. Een voorbeeld van hoe dat eruit kan zien is er al op kleine schaal: de kassenklas. In Noord-Holland Noord verrijst een nieuw glastuinbouwgebied met hoogtechnologische bedrijven. Geschoold personeel is er onvoldoende te krijgen. Dit legde de basis voor samenwerking tussen de groene scholen in de regio – van vmbo tot hbo – met Proeftuin Zwaagdijk en het bedrijfsleven. Een bedrijf in de regio verhuurt kasruimte met onderwijsfaciliteiten, waar de jongeren leren in een niet-klassikale en hoogtechnologische praktijkomgeving. De leeropdrachten komen van de bedrijven, zodat leerlingen leren waar het bedrijfsleven behoefte aan heeft. Proeftuin Zwaagdijk ondersteunt de docenten bij het onderwijs door specifieke kennis in te brengen. Kassenklas prikkelt jongeren om te kiezen voor het glastuinbouwonderwijs, het biedt goede kansen om in de onderwijskolom door te stromen en het vergroot het aanbod gekwalificeerd personeel.'

>> Hoe kan GKC aan dit ideaalbeeld bijdragen?

Door verder te gaan op de ingeslagen weg. Er zijn al enkele gaten geslagen in de schuttingen tussen onderwijs, onderzoek en bedrijfsleven. Als we doorgaan worden die gaten vanzelf groter. Op den duur storten de schuttingen in.' (RD)